

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 314/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Dušanom Józom, Sládkovičova 7, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tostš/6/2024 zo 7. mája 2024 a jeho postupu v označenom konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2Tostš/6/2024 zo 7. mája 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a jeho postupom v označenom konaní. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať jeho neodkladné prepustenie z väzby na slobodu, ako aj priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3Tost/3/2023 z 18. apríla 2023 postupom podľa § 403 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby mu začala plynúť 18. apríla 2023. Do lehoty väzby sa započítal aj výkon väzby v pôvodnom konaní. Krajský súd rozhodol o povolení obnovy konania vedeného proti sťažovateľovi (v jeho neprospech), zrušil príslušné súdne rozhodnutia a vec vrátil prokurátorovi do prípravného konania.

3. Dňa 27. septembra 2023 bola príslušným prokurátorom podaná na sťažovateľa obžaloba pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a ods. 2 písm. d) a e) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a § 140 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe (skrátene, pozn.), že mal spoločne s inými osobami uniesť svoju bývalú manželku a následne ju (už sám) usmrtiť a potom zlikvidovať jej telo v plastovom sude s kyselinou.

4. Sťažovateľ podal 26. apríla 2024 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol Špecializovaný trestný súd (ďalej len „špecializovaný súd“) uznesením sp. zn. 3T/8/2023 z 30. apríla 2024 (ďalej len „uznesenie špecializovaného súdu“) tak, že ju zamietol a zamietol aj žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Napadnutým uznesením bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že je stíhaný dvakrát pre ten istý skutok, keď uznesenie o vznesení obvinenia z 18. apríla 2023 (za obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy) bolo vydané nezákonne, pretože za rovnaký skutok existovalo uznesenie o vznesení obvinenia z 18. decembra 2016 (za zločin pozbavenia osobnej slobody). Z uvedeného vyplýva, že sa proti nemu vedú dve paralelné konania pre ten istý skutok, aj keď inak právne kvalifikovaný.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa vo veci jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

9. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (m. m. III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

10. Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia (III. ÚS 271/07, I. ÚS 58/2017).

11. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

12. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

13. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že je stíhaný dvakrát, resp. v dvoch paralelných konaniach, a to za ten istý skutok.

14. Najvyšší súd v napadnutom uznesení (s. 10 a nasl.) poukázal na skutočnosť, že sťažovateľovi bolo uznesením z 18. decembra 2016 vznesené obvinenie pre zločin pozbavenia osobnej slobody podľa § 182 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Neskôr vyšli najavo nové dôkazy, na základe čoho bola povolená obnova konania (v jeho neprospech, pozn.) a následne mu bolo vznesené obvinenie aj uznesením z 18. apríla 2023. Pôvodne bol sťažovateľ odsúdený „len“ pre pozbavenie osobnej slobody a v súčasnosti je predmetom dokazovania, či konanie, z ktorého bol predtým uznaný vinným, je istým vývojovým štádiom jeho konania a skutku. Podľa najvyššieho súdu je v danom momente predčasné urobiť záver, o aký súbeh v konaní sťažovateľa ide. Je však možné uviesť, že sťažovateľ nie je trestne stíhaný v dvoch súbežných veciach. Ďalej najvyšší súd uviedol, že príslušný vyšetrovateľ spojil na spoločné konanie (jednotné konanie) obe trestné veci s tým, že sa ďalej vedú pod spisovou značkou, pod ktorou bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie 18. apríla 2023. Ďalej doplnil, že aj v prípade zistenia, že „opätovné“ vznesenie obvinenia by nebolo potrebné a bolo vydané nesprávne, nespôsobilo by to nezákonnosť konania.

15. Z uvedeného sa ústavný súd presvedčil, že sťažovateľ dostal na svoju námietku o vedení dvoch trestných konaní za jeden skutok dostatočnú a ústavnoprávne akceptovateľnú odpoveď. Najvyšší súd poukázal na okolnosti vznesenia pôvodného obvinenia sťažovateľa, zistenie nových skutočností týkajúcich sa údajného spáchania trestného činu, povolenie obnovy konania v neprospech

sťažovateľa, ako aj na prípadný dopad nesprávneho opätovného vznesenia obvinenia na samotnú zákonnosť trestného konania.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ pred ústavným súdom v podstate ani nespochybňuje dôvodnosť vedenia trestného stíhania proti nemu (teda nenamieta absenciu formálnej podmienky väzby), ale tvrdí, že proti nemu bolo nadbytočne vznesené ešte jedno obvinenie (za obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy). Preto procesné námietky budú riešené v súdnom konaní pri meritórnom rozhodovaní a vo vzťahu k otázke väzby je ich dôsledné preskúmanie predčasné.

17. Sťažovateľ iné námietky proti napadnutému uzneseniu pred ústavným súdom neuplatnil.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu